

Tiedosto	Muistio: Koulutus ja kasvatus -työryhmän kokous
Tekijä	Anne Peltonen
Päivämäärä	29.5.2017
Paikalla	Jussi Kanner (Kehys), Hans Rönnlund (Kylväjä), Jutta Saastamoinen (EMN-verkosto), Eveliina Viitanen (Pelastakaa Lapset), Ruut Tolonen (Pakolaisapu), Anne Peltonen (Kehys), Kaisu Tuominen
Jakelu	Siirtolaisuus ja kehitys -työryhmä

1. EU-taso

EU:n kehityspolitiikkaa on uudistettu viimeisen vuoden aikana. Uusi kehityspoliittinen konsensus tulee ohjaamaan EU:n ja sen jäsenmaiden kehityspolitiikkaa seuraavan kymmenen vuoden ajan. Tavoitteena on, että konsensus yhdenmukaistaisi EU:n kehityspolitiikkaa kestäväen kehityksen Agenda2030:n kanssa. Edellinen konsensus hyväksyttiin vuonna 2006 ja se tehtiin vuosittuhattavoitteita vastaamaan.

Komissio avasi ensin julkisen konsultaation, jossa kerättiin kommentteja eri tahoilta. Kehys vastasi tähän kyselyyn samoin kuin muut kansalaisjärjestöt ympäri Eurooppaa. Suomi vastasi kyselyyn EU:n jäsenmaana. Järjestöjen huolena on, että EU:n kehityspolitiikka on alkanut lipsua yhä enemmän muuttoliikkeen hillintään. Kumppanuuskehitykset ovat yksi esimerkki tällaisesta aloitteesta. Konsensuksessa järjestöt olisivat halunneet asettaa kehityspolitiikan takaisin raiteilleen. Muuttoliikkeen positiivinen vaikutus mainittiin tekstissä, mutta muuten kansalaisjärjestöjen linjaukset aiheesta eivät menneet läpi.

Viimeiset neuvottelut käytiin muutamia viikkoja sitten. Seksuaali- ja lisääntymisterveys ja oikeudet oli myös yksi vaikea kohta, mutta siitä päästi nopeasti yhteisymmärryksen. Muuttoliike oli yksi viimeisistä asioista, joista keskusteltiin. Pohdittiin muun muassa sitä, voidaanko ehdollistamista ottaa mukaan. Tämä tarkoittaisi, että kehitysyhteistyötukea saavia maita voisi velvoittaa tekemään muuttoliikettä hillitseviä toimia. Erityisesti Itävalta ja Tanska suhtautuivat tähän kriittisesti. Ehdollistamistermiä ei käytetä lopullisessa tekstissä suoraan, mutta muotoilu jäi niin epämääräiseksi, että se käytännössä mahdollistaa ehdollistamisen. Lopulta Unkari uhkasi vielä kaataa koko konsensuksen, koska siinä oli kaksi lausetta, jotka totesivat muuttoliikkeellä olevan positiivisia vaikutuksia. Viimeisellä viikolla neuvoteltiin kompromissista, jonka seurauksena toinen näistä lauseista, jossa todettiin, että EU hyödyntäisi muuttoliikkeen positiivisia vaikutuksia, poistettiin. Unkarin painostuksesta tehdyt muutokset heikensivät konsensusta entisestään.

Komissio hyväksyi konsensuksen 19. toukokuuta ja parlamentti hyväksyy sen tällä viikolla. Muodollinen allekirjoitustilaisuus on European Development Days päivillä 7.-8. kesäkuuta. Parlamentin ryhmistä ALDE, Greens/EFA ja GUE/NGL ovat suhtautuneet kriittisesti muuttoliikettä koskeviin linjauksiin ja osa ryhmistä ei välttämättä äänestä konsensuksen puolesta. Vielä ei tiedetä äänestävätkö ryhmät konsensusta vastaan vai jättävätkö ne äänestämättä. Ryhmät kokevat, että parlamenttia ei ole kuunneltu vaan neuvottelut on tehty neuvoston, komission ja jäsenmaiden kesken. Isoimmat parlamenttiryhmitä todennäköisesti äänestävät konsensuksen puolesta ja se tullaan hyväksymään ensi viikolla. Paljon riippuu siitä, aletaanko muuttoliikettä koskevaa ehdollistamislauseketta hyödyntää käytännössä vai ei.

CONCORDissa on Migration and Development Task Force, joka on alkanut tehdä instrumenttirahastoihin liittyvää valvontaa ja tutkimaan käytetäänkö rahoja enemmän

muuttoliikkeen hillintään kuin kehitysyhteistyöhön. Ennakkotietoina on saatu, että on löytynyt esimerkkejä siitä, että rahoja olisi mennyt muuttoliikkeen hillintään.

EU on uusimassa suhdettaan Afrikan maihin (huippukokous Norsunluurannikolla marraskuun lopulla) ja Karibian ja Tyynenmeren maihin (COTONOU). Muuttoliike tulee todennäköisesti näissä yhteyksissä nousemaan esille.

2. Globaalitaso/GFMD

Eveliina Viitanen osallistuu kansalaisjärjestöedustajana Suomen GFMD -delegaatioon. Civil Society Daysin osallistumisesta ei ole tullut vielä vahvistusta. Globaalien muuttoliikkeiden johtava asiantuntija Riitta Resch on delegaation johtaja ja UM:stä osallistuu myös kehityspolitiikan neuvonantaja Tiina Markkinen. Civil Society Days on tällä kertaa samaan aikaan virallisen tilaisuuden kanssa, mikä vaikeuttaa siihen osallistumista. Globaalikomppakteihin valmistautumista on asialistalla paljon. Eveliinalle voi lähettää kansalaisjärjestöjen kommentteja, joita tulisi ottaa huomioon Suomen puheenvuoroissa.

Globaalikomppaktien konsultaatiot etenevät tässä koko ajan rinnakkain. Suomen taustaryhmän ensimmäinen kokous oli huhtikuussa, mutta työryhmän kokouksessa paikalla olleiden järjestöjen edustajia ei silloin päässyt osallistumaan. Kansainvälisiä temaattisia konsultaatioita on tänä vuonna kuusi, ihmisoikeuksista oli ainakin jo ollut kokous. Päätelmät vedetään yhteen vuoden lopussa ja sitten alkaa jäsenmaiden neuvottelut. Ensimmäinen nolladrafti tulee ensi vuoden alkupuolella ja se hyväksytään YK:n yleiskokouksessa vuonna 2018.

Työryhmän seuraava kokous sovitaan heti syksyn alkuun, jotta kuullaan GFMD kommentit kohtalaisen tuoreeltaan. Kehys tekee doodlen mahdollisista kokousajoista.

3. Kansallinen toiminta

Suomea pidetään, ihan hyvästä syystä, edelläkävijänä Agenda 2030:n toimeenpanossa. Suomen kansallinen suunnitelma laadittiin eri osapuolia osallistaen viime vuonna. Tuloksena valtioneuvosto esitteli helmikuun puolivälissä esityksen kansallisesta toimintasuunnitelmasta eduskunnalle. Järjestöjen mielipidettä kysyttiin, mutta mielipiteet eivät näkyneet politiikkalinjauksissa. Toimeenpanopuoleen oltiin tyytyväisempiä. Virkamiesten valmistelema toinen osa on hyvin edistysellinen, mutta päättäjien ensimmäisestä osasta puuttuu tavoitteellisuus.

Kansalliseen suunnitelmaan ei saatu muuttoliikettä niin hyvin mukaan kuin olisi haluttu, vaikka siellä mainitaan mm. maahanmuuttajien kotouttamisen edistäminen ja vihapuheen ja rasismien vastustaminen. Muuttoliike on kuitenkin otettu vahvemmin huomioon kuin virallisessa Agendassa. Uusia avauksia ei kuitenkaan tehty. Kehityspolitiikka osiossa viitataan myös muuttoliikkeeseen.

Indikaattorit luotiin myös osallistavasti ja niitä tehtiin osittain rinnakkain toimeenpanosuunnitelman kanssa. Lopulta ne kuitenkin erotettiin toisistaan. Tehtiin 10 indikaattorikoria, joiden kaikkien alla on neljä indikaattoria. Keskustelua käytiin paljon siitä, mitataanko vain Suomessa tapahtuvia asioita ja miten saadaan globaalilinkitys mukaan. Kiintiöpakolaisten määrä ja kuntapaikat saatiin mukaan eriarvoisuuskoriin. Tästä käytiin myös jonkin verran keskustelua. Osa ministeriöistä ei halunnut sitä mukaan, koska luvut ovat aina vakioita. Osittain järjestöjen kiintiökampanjan kautta saatiin huomiota sille, että luvut eivät todellakaan ole muuttumattomia. Ministeri Risikon avaus pakolaiskiintiön nostamisesta tuki myös

indikaattorien mukaan ottamista. Joka kuukausi julkaistaan yhden korin indikaattorit ja niiden tulokset Kestävä kehitys.fi -sivustolla, jossa on mahdollisuus kommentoida tuloksia. Kommentointia pidetään auki aina kuukauden verran. Ajatuksena on, että voitaisiin käydä avointa keskustelua siitä mitä mittarit tosi asiassa kertovat. Kaikkien korien materiaali vedetään yhteen kerran vuodessa ja niitä käydään läpi kestävän kehityksen tila -keskusteluissa. Vielä on epäselvää, miten tämä tulee käytännössä toimimaan, ei tiedetä mm. kommentoidaanko koreja, käytetäänkö tietoja ja muuttuuko politiikat oikeasti. Aikataulu ei ole tullut vielä, joten ei ole tietoa, milloin mikäkin kori avautuu.

4. Muut asiat

Amnestyn ja muiden järjestöjen kiintiökampanjaan liittyvä tilaisuus pidetään Kansalaisinfossa 20. kesäkuuta. Tilaisuus järjestetään yhteistyössä Eduskunnan ihmisoikeusverkoston kanssa.

Tämän vuoden osalta Euroopan sisäiset siirrot Suomessa on tehty. Suomi on toteuttanut siirtoja suhteellisen hyvin muihin EU-maihin verrattuna. EU-tasolla on parhaillaan käynnissä Sick of waiting -kampanja (<https://www.sickofwaiting.org/>) aiheesta, koska vuonna 2015 tehty päätös aikatauluista umpeutuu pian. Kreikassa järjestetään myös syyskuussa iso mielenosoitus päätöksen aikataulun umpeutuessa.

Sanna Vesikansa siirtyy Pelastakaa Lapsilta Helsingin apulaispormestariksi. Uusi asiantuntija kansainvälisissä ohjelmissa aloittaa elokuussa.

EU:n humanitaarisesta avusta ja kriisinhallinnasta vastaava Christos Stylianides vieraili Suomessa toukokuun alussa ja tapasi myös järjestöjä. Kreikan tilanteesta keskusteltiin paljon. EU on vetäytymässä Kreikan saarilta mantereelle ja Kreikan on tarkoitus ottaa saaret itse haltuunsa. Pelastakaa Lapset oli vienyt viestiä, että siirtymän täytyy sujua vaivattomasti. Tilanne on tällä hetkellä odottava Kreikassa, mutta ihmisiä ei saavu tällä hetkellä samaa tahtia kuin aikaisemmin. Turkissa järjestöillä ei ole mahdollisuutta toimia ja pakolaisten ihmisoikeustilanteesta ei ole tietoa.

Useat kansainväliset järjestöt ovat mukana Initiative for Child Rights in the Global Compacts -aloitteessa, jota koordinoi Terre des Homme ja Save the Children. Täältä voi lukea lisää: www.childrenonthemove.org

EMN-verkosto on julkaissut *Maahanmuuton tunnusluvut 2016* tilastokatsauksen (http://emn.fi/files/1528/Tilastokatsaus_2016_FI_netti.pdf) sekä *Vuosittaisen maahanmuutto- ja turvapaikkaraportin* (http://emn.fi/files/1522/Politiikkaraportti_FI_EN_final.pdf).

5. Arviointi/palautte

Kehykselle evaluointia tekevät kriittiset ystävät tekivät työryhmälle lyhyen harjoituksen, jossa kerättiin palautetta työryhmän toiminnasta sekä mietittiin mitä tulevalta syksyltä halutaan saada irti.